

ВЕЋУ ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИХ СТУДИЈА
УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Предмет: **Извештај комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта**
„Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” кандидаткиње
Тање Јуричан.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” кандидаткиње Тање Јуричан је на састанку одржаном 08.05.2017. усвојила извештај којим се позитивно оцењује докторски уметнички пројекат кандидаткиње Тање Јуричан. Извештај Комисије садржи: уводно образложење, биографију кандидаткиње, анализу докторског уметничког пројекта, оцену остварених резултата и критички осврт чланова Комисије као и закључак Комисије.

Уводно образложење

Докторски уметнички пројекат је са предложеним насловом „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” одобрен на 74. седници Сената Универзитета уметности 26.09.2013. број одлуке 7/298 од 07. 10 .2013. године. За ментора је постављен др ум Зоран Тодорвић, тада доцент, а сада ванр. проф. Факултета ликовних уметности. Докторски уметнички пројекат је завршен. Комисија за оцену и одбрану у саставу: мр Вељко Лалић, ред проф. ФЛУ, др ум Радош Антонијевић, доцент ФЛУ, др Мариела Цветић, ванр. проф. Архитектонског факултета Универзитета у Београду, мр Драган Димчић доцент ФДУ и др ум Зоран Тодоровић, ванр. проф. ФЛУ– ментор, формирана је на седници Већа интердисциплинарних студија Универзитета уметности одржаној 13.03.2017. број одлуке 9/154 од 20. 03. 2017.

Биографија кандидаткиње

Тања Јуричан (1980) дипломирала је 2009. године сликарство на Факултету ликовних уметности у Београду. Тренутно похађа програм докторских уметничких студија на докторском уметничком програму Вишемедијска уметност Универзитета уметности у Београду. Од 2006. године активно учествује на уметничкој сцени у земљи и иностранству. Била је финалисткиња *Мангелос* награде 2010. године, добитница *Мангелос* продукционе награде за 2011. годину, и стипендиста Културконтакт-овог *Артистс ин Ресиденце* програма у Бечу (2011).

Групне и самосталне изложбе:

2006 - Бијенале студентског колажа - галерија Универзитета уметности БК, Београд
2007 - Радионица „1/1“ – КОНТЕКСТ галерија, Београд
2008 - Радионица „БУГ“ – КОНТЕКСТ галерија, Београд
2008 - „АРТ ФЕСТ“ – Нови Сад
2010 - Изложба финалиста „Димитрије Башичевић Мангелос Награда 2010“, Београд
2010 - Продукциона награда „Димитрије Башићевић Мангелос 2010“
2010 - „Common Ground“, ИТС 3-1, Ритопек, 2010.
2011 - Contemporary Art from Croatia and Serbia, Galerie Artpoint, Wien
2011 - Награда „Димитрије Башичевић Мангелос“, ПРОДУКЦИЈА 2010, Дом Омладине Београда
2011 - Групна изложба (ГРУПА 4), интервенција у јавном простору : Арттура, Београд
2011 - Групна изложба (ГРУПА 4), Пројекат Култура сећања: Град у 20 слика, Шабац
2011 - Изложба скулптуре и керамике, „Лимитирана стварност“, Савремена галерија, Панчево
2011 - Самостална изложба, „The Precious Things“, галерија Дома Омладине Београда
2012 - Групна изложба, „Културни мост између планине и равнице“, Градска галерија Ужице
2014 - Летњи салон, „О стварности“, Галерија ШТАБ, Београд
2014 - Групна изложба „Банатски павиљон“, дворана „Аполо“, Дом омладине, Панчево
2014 - Самостална изложба, „ХРОНОТОП: РЕМОНТ, 2014.“, галерија Ремонт, Београд
2015 - Самостална изложба, „Imaginees Master“, галерија Фондације „Данило Киш“, Суботица
2016 - СЕЕ Арт Гатес: стања стварности, 17. Бијенале уметности Панчево

Резиденцијални боравак:

“Artists in Residence 2011” Programme of KulturKontakt Austria

Награде:

2010 – Продукцијска награда “Димитрије Башичевић Мангелос 2010”

Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројект чини текстуални рад насловљен „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” који је предочен у шест поглавља на 113 куцаних страна (Times New Roman 12, са проредом 1,5) са списком литературе од 50 библиографских јединица и 46 вебографских. Уз писани део доктората је приложен DVD који садржи монтирану видео документацију видео инсталације на коју се писана експликација односи, такође је приложена и биографија канидаткиње.

Писана експликација докторског уметничког пројекта постављена је као поетичко протеоријски рад који је као део докторског уметничког пројекта третирао пројекат *Deaths of Others* – видео инсталацију. Пројекат је изграђен као архитектонска видео инсталација која је мишљена и постављена у биоскоп Војводина у Панчеву.

Образложење докторског уметничког пројекта:

Докторски уметнички пројекат „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација”, настоји да промисли питања која се могу исчитати из амбијенталне инсталације *Deaths of Others* која деконстрише одређени филмски наратив и поступак конструкције филмске слике. Ради се о апропријацији завршне сцене филма *The Good, the Bad and the Ugly* (1966), чувеног „шпагети вестерна“ италијанског редитеља Серђа Леонеа (Sergio Leone), који је премијерно приказан у Италији 1966, а у САД-у 1967, овај филм доживео је репутацију најбољег представника вестерн жанра.

Докторски уметнички пројекат је постављен као истраживачки site-specific рад, односно као амбијентална инсталација и перформанс. Изведен је у оквиру 17. Бијенала уметности у Панчеву 2016. године. Рад чини архитектонски објекат, који је смештен у предворје старог, напуштеног, биоскопа Војводина у Панчеву. Унутрашњост овог изграђеног објекта представља гледалачки простор, сцену, направљену од три зида/екрана који су у функцији три филмска лика (Доброг, Лошег и Злог) у ситуацији чувеног филмског обрачуна тројице актера - секвенце преузете из поменутог филма. Дакле, елементе рада чине сама локација рада зграда некадашњег биоскопа, изграђени архитектонски објекат,

затим унутрашњост тог простора који је својеврсно расредиштено гледалиште за демонтиран филмски предложак, сам филмски материјал као и публика.

Позната филмска прича прати три јунака у потрази за скривеним златом војске Конфедерације за време америчког грађанског рата чија је дестинација непозната па се радња филама одвија око разоткривања истине коју маскирају различити догађаји, убиства, преваре и међусобна зававања, међутим, потрага остаје главни покретач филмске радње и догађаја који се разрешавају револверашким обрачуном ове тројице јунака на гробљу, где, ауторкиним речима: стилизована представа финалног обрачуна нуди психолошку атмосферу ишчекивања „смрти“ у трајању од 2 минута и 24 секунде компоновану уз мексичку корачницу „The Ecstasy of Gold“ (Ennio Morricone) и уобличену динамиком постепеног „уласка камере у/на сцену обрачуна“ (постепеним приближавањем гледалачке визуре из широког и средњег плана ка детаљу), као и убрзавајућим ритмом наизменичног приказивања портретских детаља „погледа“ и „пажње“ размењених између филмских учесника обрачуна (размена погледа између јунака снимљена из перспективе њихових позиција - поглед на сцену обрачуна), али и приказивања погледа ликова/карактера и из фронталне перспективе за гледаоце филма (размена погледа са гледаоцима филма). Филмска секвенца у раду је употребљена као материјал за поставку, условно речено, театарске ситуације, односно с намером покретања догађаја између живог актера (публике) и три филмска лика/екрана. Поступак спроведен у раду огледао се у демонтажи и реупотреби (ремедијатизацији) мотива филмског објекта, актуелизацијом његовог садржаја и форме.

Демонтажа је заправо значила разлагање мотива наведене завршне сцене филма и његову рекомпозицију у три посебна екрана који сваки појединачно припада одговарајућем филмском лику али су екрани просторно смештени тако да чине троугао односно да њихове позиције начелно одговарају онима које су глумци имали током снимања сцене. Тачније, инсталација је својеврсна просторна реконструкција филмског мизансцена. Другим речима, та три екрана/лика су међусобно повезана синхронизованом филмском радњом, али и посебно конструисаним архитектонским простором за гледање који гради просторно временску ситуацију у којој се затиче и посматрач као четврти актер овог догађаја.

Филмски инсерт је дакле демонтиран и у функцији три засебна екрана који сваки за себе представља одређени лик, међутим, он је истовремено претрпео и адаптацију звука, склоњена је музичка позадина, а продужен звук пуцања која траје до краја секвенце и звук је везан за одговарајући екран независно од слике, прецизније, звук наставља да траје и кад слика са тог екрана нестане. Овако адаптиран предлог се приказује као *loop*.

Рад функционише сучељавајући различита времена филма и перформанса који *de facto* изводи публика. Сусрет тела посматрача и тела пројектованог филмског јунака је централни мотив овог рада и како ауторка каже, рад оперише с филмским догађајем као историјским догађајем, али и с презентуалним тренутком, као тренутком у којем се дешава репрезентација/рецепција/продукција. Пројекција се одвија у „реалном времену“, али она такође има своје време (време у филму).

Може се рећи да је основни предмет који се организује и рекомпонује овим радом сам *поглед*. Наиме, одабраним филмским исечком као и архитектонском конструкцијом која уређује видно поље описаном поставком екрана се реферише на логику која запоседа и влада природом погледа и пажње који надодређују чин идентификације. Рад се може видети као механизам са сложеном динамиком односа између играних јунака, аутора филма, ауторке рада, такође и гледаоца који кретањем кроз простор ове справе и сам обавља неку врсту монтаже и рекомпозиције. Описани механизам обезбеђује другачију организацију погледа и самим тим другачије услове виђења што подразумева и другачијег субјекта перцепције.

У писаној експликацији рада читајући и укрштајући различите приступе и теоретизације медијске културе Бењамина, Бодријара, Вирилоа, Мановича и других, ауторка прати неколико линија проблематизација и анализа перцепције и погледа. С једне стране прати нарушену границу субјекта и објекта као и структуралне аналогije између филма и нових медија, а са друге стране, прате се ефекти производње филмске стварности посебно у погледу ратног филма као модела друштвене репрезентације. Позивајући се на поменуте ауторе њихове анализе и сугестије који филму између осталог додељују важну улогу у конструкцији масовне фикције која се види и као облик ратне машине, технологизације перцепције, као и облик тоталитарне медијске културе, тоталног рата итд. У једном делу

експликације се филмска наратива сагледава као регулација и моделовање друштвеног односа према објекту смрти. Исто тако се разматрала и филмска пракса као форма општег искуства, завођења путем погледа, филм као идеолошка фантазија и сл.

Међутим, држећи пажњу на сопственом поступку ауторка нас упућује на проблем ремедијатизације и реупотребе медијског садржаја неког новијег медија неким старијим медијским поступком као што је прављење филма фото апаратом и сл. Сугестивне теоретизације у овом смислу наћи ћемо у разматрањима различитих медијских конвенција нових медија и филма. Наиме, један од поменутих теоретичара медија, Лев Манович, уочава да медији у извесном смислу функционишу као база наратива, података, процедура и перцептивних искустава који су стратификовани предходним медијским облицима и културним садржајем. У том смислу, може се говорити о синематичности компјутеризованих медија, о традицији филма у компјутерским играма или виртуелном окружењу, као што се може говорити о стварању тоталног филма унутар дигиталне логике нових медија, али претварањем кинематографског начина рецепције у оперативни систем, што подразумева и претварање пасивне филмске публике у оператере. На исти начин се може описати филмска предисторија кроз медиј фотографија и графике као и сликарска традиција која са филмом добија облик машинске слике итд.

Оцена остварених резултата и критички осврт

Тања Јуричан је свој рад у извесном смислу направила од стратификованог медијског и културалног материјала односно од одређених перцептивних образаца, тачније, од облика понашања које је формирао филм као наше заједничко медијско искуство. Планиран је и изведен као низ интерпретативно перформативних догађаја који поред уметника ангажују и публику која тиме у одређеној мери и мења сопствени статус.

Рад је на неки начин формулисан око проблема декомпоновања или репрограмирања перцептивних навика филмске публике на примеру једне филмске сцене

коју, сасвим филмски, одређује обрачун и смрт. Идентификација са јунаком која је карактеристична за филмски поступак овде је проблематизована измештањем очишта посматрача са намером да се он урони у сцену, њеним распарчавањем, и учини њеним актером. То је нека врста упада у филм којим се искуствено, али и спекулативно тестирају његови перцептивни механизми и идеолошке намере. Механизам инсталације је замишљен да ради као показни инструмент који отелотворује, а самим тим и разоткрива природу конкретне сцене коју уписује у телесно и перцептивно искуство присутног посматрача.

У овако постављеном диспозитиву се могу уочити одређене двосмислености у односу на пројектовани циљ које међутим имају свој конструктивни смисао. Имајући у виду да је свака филмска сцена, да би уопште функционисала, компонована и изведена филмским средствима за имобилисаног посматрача, то јест, за оног посматрача чије је очиште фиксирано и унапред познато. Наиме, уколико се филмска секвенца просторно временски и аудитивно реорганизује и распарча у релативно отворен театар видео инсталације са три екрана која даје предност не фокусираној композицији посматрача, односно, која даје могућност посматрачу да се кроз њу слободно креће и тим кретањем формира одређену композицију, онда се она, у крајњем ефекту, за конкретног посматрача, може потпуно разликовати од преузетог предлошка, што ствара одређену двосмисленост. Рецимо, могли би да замислимо ситуацију споријег посматрача/учесника који би све време промашивао прави тренутак активације екрана, који иначе одговара промени кадра у оригиналу и који не би ни сведочио драматичном одмеравању три јунака завршне сцене овог филма. Чак и окретнијем посматрачу би лако могла да промакне драматизација ове сцене, барем онако како ју је организовао редитељ, а самим тим и њен смисао, што значи да би могли да му промакну и одређени садржаји које ауторка жели да истакне и тестира. Другачије речено, пропитивања филмских тематизација смрти, филмског насиља као и пропитивање профила филмског хероја, како са становишта утицаја на гледаоца, тако и са становишта филмског медија која подразумева одређену идеолошку интерпелацију која је ауторки у експликацији пројекта врло значајна, актеру овог рада не мора бити очигледна. Са друге стране, може се рећи, такође сасвим начелно, да учесник или актер може бити у измакнутој и извесном смислу спекулативној позицији из које може сагледати и демистификовати филмску конструкцију у коју је смештен у оној мери у којој себе

сагледава као сопствени објекат, односно, као једног од јунака сцене која му можда промиче са становишта филмског гледаоца у њеном историјском и медијском кључу, али коју изнова формира као њен јединствени оператер.

Закључак комисије

Докторски уметнички пројекат кандидаткиње Тање Јуричан „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” је изведен као видео инсталација у за њу посебно изграђеном објекту, смештеном у простор напуштеног биоскопа у Панчеву. Кандидаткиња је на консеквентан начин повезала истраживања визуелне перцепције, филма и видео уметности. Рад тестира однос уметничке апропријације и рецепције уметности, где се границе уметничке креације и интерпретације уметничког рада виде као процес који доводи у питање строго дефинисане поделе улога посматрача и уметника. Посебан допринос уметничког пројекта Тање Јуричан је успешно разрешавање односа уметничког истраживања, перцептивног перформанса, културалне интервенције и документације.

Кандидаткиња Тања Јуричан је докторским уметничким пројектом „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” остварила разрађен уметнички пројект којим је демонстрирала професионалну и уметничку компетентност у домену савременог и иновативног ликовног стварања. Кандидаткиња је докторским уметничким пројектом показала способности да постави, развија и разреши сложене уметничке и теоријско-поетичке проблеме. Истраживањима за пројекат, реализацијама пројекта и документарно - аналитичким презентацијама докторског уметничког пројекта кандидаткиња је показала способност да успешно разреши проблеме деловања и стварања у савременој уметности.

Комисија оцењује докторски уметнички пројект кандидаткиње Тање Јуричан „Критичка ремедијатизација ратног филма – Интерактивна инсталација” као вредан и иновативан истраживачко уметнички рад којим су отворене важне могућности новог доживљаја и разумевања односа уметности и културе, односно, уметности и савременог живота. Комисија са задовољством предлаже Већу интердисциплинарних студија Универзитета

уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати извештај, те да покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта кандидаткиње Тање Јуричан.

08. 05. 2017. Београд

мр Вељко Лалић, ред проф. ФЛУ у Београду

др Радош Антонијевић, доцент ФЛУ у Београду

др Маријела Цветић, ванр. проф. Архитектонског факултета Универзитета у Београду

мр Драган Димчић, доцент ФДУ у Београду

др Зоран Годоровић, ванр. проф. ФЛУ у Београду (ментор)
